

Slovansko slovstvo.

Drobtince za leto 1854. IX. leto. Na svetlo dal Jožef Rozman, korar stolne labudske cerkve in vodja škofjinega seminarija pri sv. Andreju. V Celovcu natisnil Janez Leon.

Po nekterih overah, ki se primerjajo dostikrat o izdavanju knjig, letos enmalo zakasnjene „Drobtince“ so nam došle pred dvema tednoma. S serčnim veseljem, ako tudi pozneje, smo vas sprejeli, mile cvetlice na polju domačem, in vas bo sprejel, tega smo si svesti, vsak rodoljub. Oznaniti „Drobtince“ le — in naj večja hvala jim je gotova, dokler je vredništvo takemu možu izročeno, ki ne opravlja kot najemnik važno nalogo svoje, ampak ki je vès vès nadušen za imenitni poklic svoj, ki ga je prejel iz rok preblagega utemeljitelja letopisa tega. Kdor bo prebiral letošnje „Drobtince“, se bo sam prepričal, da so resnične besede naše, ker prečastiti gospod Rozman niso le vrednik, temuč tudi spisatelj večjega dela „Drobtinc“, kakor so v poprejšnjih letih presvitli knezoškof Slomšek bili. Naloga je težka, truda veliko — al kadar delo mojstra hvali, zamore po znoju vendar le mojster tudi vesel biti. Ne tedaj, da bi nam „Drobtince“ naše le za „eno leto še“ zagotovljene bile! Verlim možém, ki so letos in vse leta podpirali „Drobtince“ z izverstnimi doneski, se bo gotovo vprihodnje pridružilo več domorodcev, kateri so sposobni biti sodelavci njih, in katerih tudi druge dela tako ne dervé, da bi ne mogli stopiti v kolo spisateljev tega slavnega letopisa. Slovenci! čujte prijazno povabilo marljivega gosp. izdatelja in darujte „Drobtincam“ prikladnih sestavkov dovolj, — zmožnosti je dosto, in tudi dobre volje menda manjkalo ne bode.

Tudi letošnje z lično podobo slovenske knežinje sv. Heme ozaljšane „Drobtince“ so si v vsih razdelkih zveste ostale svojim starejim sestricam in v teh so prinesle mnogoverstnega prelepega blaga za dom in šolo, za podúk in kratki čas — vsakemu stanu na izbiro.

Pridružili so se neutrudljivemu gospodu izdatelju letos sledeči gg. pisatelji: svetli knezoškof lavantinski z mnogimi doneski, opat Vodušek, dr. Muršec, J. Varl, Virk, Oliban, A. Pintar, Arko, J. Kumar, K. Černic, Orgloviski, Rečiški, Grizold.

In tako srečno pot mile „Drobtince“ po vsih slovenskih deželah! Kdor koli je prijatelj prave omike naroda našega, naj jih priporoča sosedom svojim, da pridejo križem sveta.

Z veseljem smo brali v pridjanem naznanilu slovenskih knjig, ki so prišle pri J. Leonu v Celovcu na svetlo, da se ravno natiskuje obče ljubljena in novo popravljena kniga „Blaže in Nežica“, in pa „Domači zdravnik v navadnih boleznih človeka“, ki ga je spisal gosp. prof. Robida poleg Hufelanda, Rusta, Tisota in družih.

V pospéh vzajemnosti slovanski je tudi nam slavnoznani gosp. dr. Andrej Radlinski, duhoven Ostrigonske nadškofije in vrednik c. k. državnega slovaškega zakonika v Budinu (Ofen), željo razodel: naj bi razglazili bravcem „Novic“ sledeče od njega izdane knjige:

Sobranija ruskieh propovjedej (zbirka cerkvenih govorov v rusinskem jeziku). 1. zvezek s slovarjem vred. Namesto naročnikom izperva obljubljenega Šmidovega rusovsko-nemškega slovarja se je premislil gosp. izdajatelj in je v razumljenje omenjenih govorov pridjal in bo vsakemu zvezku prideval v nemškem in latinskem jeziku napravljeni slovar vsih v propovedih zapopadenih rusinskih besed, ki niso navadne v družih slov. narečjih, da bode slovar s pridjanim latin-

skim prevodom tudi takim čitateljem pripraven, ki ne umejo nemškega jezika, latinskega pa. Pridjana je 1. zvezku slovarja tudi cirilska in ruska abeceda; 2. zvezku bo pridjal zraven slovarja tudi vseslavensko primirjajočo slovnico. Predplačilna cena za vsaki zvezek s slovarjem in poštnino vred je 1 fl. 10 kr. (v bukvarnicah 1 fl. 15 kr.) Gosp. izdajatelj se nadja, da bode pozneje zamogel naročnikom tudi s Šmidovim rusko-nemškim slovníkom postreči; kdor ga pa že zdaj imeti želi, mu ga pošlje za 2 fl. —

Poklady kazatelského rečnictva. Ta knjiga bo od 3. tečaja začemši v 30 zvezkih, 12 do 15 pol debelih, vès keršanski nauk v 653 krepkih in lahko umevnih ogovorih obsegla in v 7 letih na svetlo prišla, tedaj bota vsako leto 2 tečaja v 4 zvezkih izhajala. Predplačilo za 4 zvezke vsacega leta je 5 fl. in se odrajtuje vselej do kenca maja. To veličansko delo, katero bo v českem in slovaškem jeziku izhajalo, se iskreno priporoča tudi Slovencom, kateri naj gosp. izdajatelju le naznanjajo: jeli ga želé v českem ali slovaškem jeziku dobivati. Osnovo tega dela pa lahko vsakdo pri nas vidi. Od 1. tečaja se dobita še 2, od 2. pa vsi 4 zvezki.

Nabožné vylevy srdca katolického krestana. Ker se je od teh molitvinih bukev v letu 1850 na Dunaji izdanih 2000 iztisov v enem letu poprodalo in je to očitno znamenje izverstnosti njih, jih je dal gosp. izdajatelj tudi prestaviti v slovenski, ilirski in poljski jezik. Prevod v slovenski jezik je že izgotovljen, in se bode povabilo na naročbo kmalo razglasilo. Cena česki ali slovaški knigi je 1 fl., na posebno lepem papirju 1 fl. 30 kr. Tudi osnovo teh bukev v slovaškem jeziku pri nas vsakdo lahko vidi.

Prostonárodnía bibliotéka. 1. zvezek obsega zvezdoslovje, zemljopisje, naravopisje in naravoslovje po domače v kratkih vprašanjih in odgovorih; 2. in 3. zvezek obsegata v slovaški jezik prestavljeno „napeljevanje h kristjanskemu življenju“ škofa B. Galura-ta.

Naročila na vse te knjige sprejema sam gosp. izdajatelj dr. Andrej Radlinski v Budinu (Ofen, Landhaus-Brunnengasse Nr. 104), ali pa vredništvo „Novic“, „Zgodnje Danice“, „Šolskega Prijatla“, ali gosp. prof. Kociančič v Gorici, ali gosp. prof. Janežič v Celovcu — pa tudi vsaki bukvar.

Naj bi se oglasilo v zastavo slovanske slovstvine vzajemnosti mnogo naročnikov, v katerih okrožje priporočane knjige posebno spadajo!

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz zlatnega Praga 10. aprila. Gosp. knjižničar narodnega muzeuma, slavni Hanka izdal je nedavno tukaj krasne podobi preučenega jezikoslovca, velikega Slovana Dobrovskega. Perva teh podob očituje našim očém slavnega korifeja znanstvene literature slavenske kot poštovanja vrednega starčka. Krasno to sliko risal je Benedetti poleg slikarje rajnega reditelja slikarske akademije česke, Kadlika. Druga manjša slika pa nam kaže Dobrovskega, kakoršni je bil še v mlajših letih duha in nade poln. Ta obraz slikal in izdelal je g. Brka. Ker dobro vém, da so mnogi čitatelji „Novic“ iskreni poštovatelji Dobrovskega, mislim, da jim bode milo zvediti to novico (posebno pa onim, kateri ne berejo českih časopisov), da se znajo ravnati. Obe sliki se morete naročiti pri knjigarju g. F. Rivnaču, založniku knjig česke matice v Pragu.

Zorislav. *)

*) Bodemo natisnili kmalu.

Iz Ljubljane. Ker je rusovska vlada troje svojih vojnih bark, ki so prijadrale v Terst, prodala gerški vladi (nek za 140.000 fl. v srebru), grejo sedaj vojaki, ki so na teh barkah bili, peš domú na Rusovsko skoz Ljubljano in dalje po železnici. Grejo pa v 3 razdelkih: prvih 189 mož z 6 oficirji pride v Ljubljano na veliko noč, drugi (146 mož s 5 oficirji) pridejo velikonočni ponedeljk, tretji pa (tudi 146 mož s 5 oficirji) pridejo 19. aprila. Vsak oddelk ostane 2 dni v Ljubljani in bo stanoval v Ternovski kosarni.

Iz Ljubljane. Ker je po novem ministerskem sklepu nadgledništvo katoliških gimnazij in realk po vsem cesarstvu izročeno dotičnim škofijstvom, ki opravljajo to oškerbovanje po izvoljenih poročnikih, so naš svetli knez izročili to opravilo visoko učenemu in v šolskih rečeh zvedenemu gosp. drju. J. Pogačarju, vodju Alojzjeviša v Ljubljani. — Spet se v še družih kosarnah na Dunaji poskuša Pajkova vodna pumpa, in ker je gosp. J. Pajk še neki zboljšek pri ti mašini iznajdel in ga c. k. višjemu vodstvu vojaških stavb na znanje dal, se mu je ono te dni z lepim pismom zahvalilo za to popravo, po kateri bojo v stanu prav lahko in z majhnim trudom vodo iz dvora vsake kosarne v 1., 2. ali 3. nadstropje gnati. Zares je taka štirna imenitna znajdba za vsako hišo, da se pelje voda kamorkoli se hoče, in ker ta naprava ni predraga, bojo menda Pajkovi vodnjaki v malo letih spodrinili vse druge štirne.

Novičar iz mnogih krajev.

Pri c. k. ministerstvu unanjih oprav ste bile 7. dan t. m. izmenjane ženitbene pismi, ki zapopadate zakonske pogodbe med presvitlim cesarjem in svitlo zaročnico. — Iz vsih kronovin austrianskega cesarstva bojo šli poslanci na Dunaj srečo vošit o veseli poroki in se v imenu dežele poklonit Njih veličanstvu in presvitli novi cesarici. Tudi bojo nek gg. škofje vsih kronovin pričujoči pri slovesni poroki; poročal bo Dunajski nadškof v cerkvi dvorne fare pri sv. Avguštinu, ktera je že zaperta za velike priprave, s kterimi bo ta dan okinčana. — O vsih svetih stopi tudi po celi vojaški granici Dunajska mera in vaga v veljavo. — Lansko leto je 41 milionov in 711.000 pisem po poštah našega cesarstva šlo, tedaj v poslednjih 2 letih za 10 milionov več kakor popred. — Repata zvezda, ki se je prikazala 1. aprila, je hitro zgínila spred oči; zvezdoslovci pravijo, da ni tista bila, ki se je lani vidila, ampak nova. — Po Českem, Ogorskem in v Austrii žito večidel prav lepo stoji, in če ne pridejo pozneje uime čez-nj, dobro letino obeta. Na Teržaškem pa je jela v sredo taka burja razsajati, da je sadnemu drevju, ki je že cvetelo pa zavolj silne suše še nič perja ni imelo, vès cvet pobrala; kakor s snegom je pokrita zemlja krog drevja. — Unidan je iz Ogorskega spet 3000 prešičev po železnici in po vodi na Nemško šlo. — Naj novejši novice iz Turškega segajo do 9. t. m. Ne le na več krajih male Valahije, temuč tudi v Dobruči, kjer kristijani Ruse s kruhom in soljó v zuamnje prijaznosti sprejemajo, so neprenehoma bitve; posebno huda bitev je bila pri Černovodi (unkraj Trajanovega nasipa), kjer je nek na obéh stranéh mertvih in ranjenih okoli 5000. Turki so se umaknili do Čelebikjoja. Ker se močna rusovska armada zmirom bolj bliža Trajanovemu nasipu, Omer-paša pa tudi tu sem vleče armade kar le more, se bode (ali se je že) na tem mestu vnela huda vojska. — Na mostu, ki so ga Rusi delali do otoka med Oltenico in Turtukajem 12. sušca, so drugo jutro sprijeli Turki Ruse s takim strelom, da je Rusov padlo 1400; Turki so nek zgubili

le 80 mož (?) — Paskiević, izvoljeni višji vojskovodja, je imel 15. t. m. v Bukurešt priti in potem berž k Donavi iti. — Cesarica rusovska z vso ces. rodovino vred se bo res iz Petrograda preselila v Varšavo; car pa in carjeviči ostanejo v Petrogradu pri armadi. — V terdnjavah vjetih 7000 Turkov z 2 pašama peljejo Rusi v Bender. — Odesa se bo vojnim barkom angležkim in francozkim v bran postavila; mnogo družin je za tega voljo že zapustilo mesto. — Na Poljsko se bo dala sila velika armada. — Zedinjene barke stojé pred Varno; parobrodi švigajo ob bregu Dobruče noter do iztokov Donave. — 6. aprila je bil razglas vojske, ki ste jo angležka in francozka vlada napovedale rusovski, v turškem taboru v Kalafatu slovesno oznanjen. — 26. aprila je po celem Angležkem dan pokore in molitve za srečen izid vojske. — Francozka vlada bo spet pomnožila armado za 60.000 mož. — Poruska vlada bo najela 30 mil. tolarjev za vojskine potrebe. — Naša in pruska vlada sklepate med seboj pogodbo za brambo in upor; ker pa pruska vlada hoče še posebne določila imeti, še ni popolnoma sklenjena ta pogodba. — Poveljnik angležkih bark na izhodnem morju, admiral Napier je razglasil svoji armadi sledeče: „Fantje! Vojska je napovedana. Imeli bomo opraviti s pogumnim in številnim sovražnikom. Če nas napade, ga boste vedili v kozji rog vgnati. Če pa ostane v luki, moramo skusiti, mu do kože priti. Vse je na tem ležeče, da urno in dobro streljamo. Fantje! nabrusite sablje, in dan je Vaš!“

Zastavica.

Rekó očetu mlade hčere tri:
Ljub' oče! vi se vsaki dan jezite,
Da se nobena nas nič ne uči,
Mar nam raj' lepih bukvic kaj kupite!

Al ker je oče njih zlo reven bil,
Tako je odgovoril hčeram svojim:
„Kje bom denar za bukve le dobil?
Šcer dam rad, kar je v premoženji mojim.“

„Dve jablani sredi verta imam,
Kar koli jabelk letos ste rodile,
Z veselim sercom vam jih rad podam,
Lahko za bukve boste ž njih skupile.“

„Na eni so debele in težké,
Leté ne obrodé nikdar obilo;
Na drugi so pa majhne in drobne,
Torej je tudi večji njih število.“

Berž jih nar starja sestra razdeli:
Nar manj pa jih je mlajši sestri dala,
Potem jih srednja dvakrat več dobí,
In sebi jih je štirkokrat več odbrala.

In ko jih v mesto v pródaj prinesó,
Na tergu koj koj v denar jih spravijo.
Kar je drobnih, tako jih prodajo,
Za sedem jabelk krajcar da dobijo.

Kar so bile debelih dajale v koš,
So jih kup'vali še bolj z veselico;
Za vsako jabelko so dob'le groš,
Za vse vkup skupi vsaka desetico.

Koliko jabelk so imele vse?
In koljko vsacih vsaka je dobila?
Da, kadar se izpraznil košek je,
Ravno toljko je vsaka izkúpila.   Jož. Dernač.

Stan kursa na Dunaji 13. aprila 1854.

Obligacije	5 %	85 1/4 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	79 1/2 fl.
državnega	4 1/2 %	76 1/4 „	Windišgrac. „ „ 20 „	28 1/2 „
dolga	4 %	69 „	Waldštejn. „ „ 20 „	29 3/8 „
	3 %	55 „	Keglevičeve „ „ 10 „	10 1/2 „
	2 1/2 %	44 1/2 „	Cesarski cekini.	6 fl. 13
Oblig. 5% od leta 1851 B		107 „	Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 40
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		84 „	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834		217 „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839		119 1/2 „	na 100 fl.	34 1/4 fl.